

23 Ιουνίου 2012

Εισαγωγή στη Χριστιανική πίστη και ζωή- Ερμηνεία του «Πάτερ ημών» 3

/ [Αφιέρωματα](#) / [Θεία Λατρεία](#) / [Προσευχή](#)

[Lev Gillet](#)

ΓΕΝΗΘΗΤΩ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ

Η ιδέα της βασιλείας του Θεού ανοίγει ενώπιον μας ευρύτατους ορίζοντες. Ο Κύριος όμως επιμένει -προσπαθεί- να μας καταστήσει την ιδέα της θείας

βασιλείας όσο το δυνατόν σαφέστερη, ακριβέστερη, περισσότερο συγκεκριμένη. Χρησιμοποιεί λοιπόν τη λέξη «θέλημα». Το να κάνει κανείς το θέλημα του Θεού, αυτή τη στιγμή, σε αυτόν εδώ τον κόσμο, μοιάζει κάπως με το να τοκίζει χρήματα με απεριόριστο τόκο. (Ας μας συγχωρηθεί αυτή η παρομοίωση.) Η θεία κυριότητα παρουσιάζεται στον καθένα μας σαν μια σειρά συγκεκριμένων θείων θελημάτων, που αντιστοιχούν σε κάθε στιγμή της επίγειας ζωής μας. Το θέλημα του Θεού φανερώνεται πρώτα με τις εντολές του Ευαγγελίου, του οποίου η Εκκλησία είναι ο φύλακας και ο μόνος έγκυρος ερμηνευτής. Τα ευαγγελικά προστάγματα είναι γενικοί κανόνες, που ισχύουν για όλους τους ανθρώπους και για όλες τις εποχές, μολονότι η εφαρμογή τους, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία αποχρώσεων και τονισμού.

Το Ευαγγέλιο, άλλωστε, μας προτείνει ως κανόνα ζωής και συμπεριφοράς όχι

τόσον ένα κώδικα ηθικών διατάξεων και νομικών εντολών, όσο το παράδειγμα και προπάντων το πρόσωπο ενός ζωντανού ανθρώπου, του Σωτήρος. Τί θα έκανε ο Κύριος αυτή τη στιγμή, εάν βρισκόταν στη θέση μου; Η ακτινοβολία της ζωντανής μορφής του Χριστού έρχεται να αντικαταστήσει το άψυχο γράμμα του Νόμου. Το θέλημα του Θεού φανερώνεται, επίσης, με τη φωνή του Αγίου Πνεύματος, που ακούγεται μέσα στη σιωπή της ψυχής μας. Ο ευαγγελικός νόμος, ο κοινός για όλους τους ανθρώπους, πρέπει σε κάθε περίπτωση να ακουσθεί. Ο Θεός αναθέτει στον καθένα μας ένα ειδικό έργο, του εμπιστεύεται ειδικά καθήκοντα, διάφορα από τα καθήκοντα που επιφυλάσσει για τους αδελφούς μας. Και το ειδικό έργο μας, την προσωπική κλήση μας, τον ιδιαίτερο δρόμο που πρέπει να ακολουθήσουμε στη ζωή μας, μας το φανερώνει το Άγιο Πνεύμα. Εάν ρωτούμε συχνά τον Κύριο για το τί πρέπει να κάνουμε, (ακόμη και στις περιπτώσεις που οι ενέργειές μας δεν φαίνονται να έχουν ιδιαίτερη ηθική ή θρησκευτική σημασία, δεδομένου ότι ενώπιον του Θεού δεν υπάρχουν πράξεις και ενέργειες ασήμαντες ή αδιάφορες), εάν παραδίδουμε με υπακοή και ταπεινοφροσύνη την ελευθερία μας στα πατρικά του χέρια, εάν αρκούμεθα να βλέπουμε μπροστά μας μόνον ό,τι είναι απολύτως απαραίτητο και είμαστε διατεθειμένοι να βαδίζουμε βήμα προς βήμα, οδηγούμενοι από το φως του Θεού και με το χέρι μας μέσα στο χέρι του Θεού, τότε η ζωή μας θα είναι ζωή αληθινά εμπνευσμένη, αληθινά φωτισμένη, μια ζωή που διευθύνει και οδηγεί ο ίδιος ο Θεός. Θα μοιάζουμε τότε με τα πιστά πρόβατα που ακολουθούν τον Καλό Ποιμένα «και της φωνής Αυτού ακούει».

Αλλ' η αναζήτηση αυτή της θείας καθοδηγήσεως δεν πρέπει με κανένα τρόπο να εκφυλισθεί σε μια ατομιστική αυταπάτη. Γιατί θα ήταν πράγματι θλιβερή και πολύ επικίνδυνη αυταπάτη το να νομίσουμε ότι κάθε εσωτερική φωνή είναι φωνή του Θεού και ότι μπορούμε να βασιζόμαστε σε υποτιθέμενες εσωτερικές αποκαλύψεις, για να ενεργήσουμε αντίθετα προς τις εντολές του Ευαγγελίου και τους κανόνες της Εκκλησίας. Το Πνεύμα του Θεού που ομιλεί στη ψυχή μας είναι το ίδιο Πνεύμα που λάλησε διά των Γραφών, που εμπνέει και καθοδηγεί για δύο χιλιάδες χρόνια την Εκκλησία. Συνεπώς, ο ευαγγελικός νόμος, όπως ερμηνεύεται και διδάσκεται από την Εκκλησία, είναι ο ασφαλής γνώμονας, ο αρμόδιος να υποδείξει στην ελευθερία μας το σωστό τέλος της και τον πραγματικό σκοπό της, ο κατάλληλος να καθορίσει τα όρια μέσα στα οποία η ελευθερία μας πρέπει να ενεργεί.

Το θέλημα του Θεού φανερώνεται, τέλος, με τα γεγονότα, με τις συγκεκριμένες εκείνες καταστάσεις, στις οποίες εμπλεκόμαστε, όχι γιατί το θέλουμε εμείς, αλλά γιατί το θέλει ο Θεός. Κάθε ένα από αυτά τα γεγονότα πρέπει να γίνεται δεκτό με υποταγή και ευγνωμοσύνη, γιατί εκφράζει το θέλημα του Θεού για μάς κατά μια συγκεκριμένη στιγμή της ζωής μας. Οσονδήποτε οδυνηρή και αν είναι η ώρα αυτή, μπορεί και πρέπει να αποβεί πηγή ευλογίας και χαρίτων. Και αυτό θα συμβεί, αν τη

δούμε σαν μια πρόσκληση του Θεού, σαν μια ευκαιρία, για να αντιδράσουμε όπως πρέπει να αντιδρούν τα παιδιά του Θεού. Η αντίδραση αυτή δεν μπορεί να είναι άλλη από την επιθυμία και την προσπάθεια να πράξουμε στο τέλειο το θέλημα του «εν ουρανοίς» Πατέρα μας. Κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε στιγμή μας φέρνουν ένα μήνυμα του Θεού, με τη μορφή ενός συγκεκριμένου γεγονότος, μιας δεδομένης καταστάσεως. Δεν είναι, επομένως, για το χριστιανό απλές μονάδες, με τις οποίες μετριέται ο χρόνος. Μοιάζουν μάλλον με τους Αγγέλους του Θεού, που κάνουν γνωστό στους ανθρώπους το υπεράγιο θέλημά του.

Ο χρόνος, άλλωστε, είναι ένα είδος «μυστηρίου». Όπως ο κόσμος είναι ένα σύμβολο που μας αποκαλύπτει τη θεία σοφία και παντοδυναμία, έτσι και ο χρόνος είναι ένα σημείο που μας φανερώνει το θείο θέλημα. Ο χριστιανός βλέπει την κάθε στιγμήν ως ένα «μυστήριο». Πιστεύει στο «μυστήριο της παρούσης στιγμής». Και, ακόμη περισσότερο, πιστεύει ότι το να δέχεται, με αγάπη και υποταγή, το θείο θέλημα, που του φανερώνει η «παρούσα στιγμή», δεν αποτελεί απλώς υπακοή, αλλ' είναι πράξη υϊκής πίστεως και αγάπης· το παιδί δέχεται, με ευγνωμοσύνη και εμπιστοσύνη, ό,τι του προσφέρει ο Πατέρας και γεμάτο πίστη, ελπίδα και αγάπη εγκαταλείπει ή, ακριβέστερα, παραδίδει ελευθέρα τη ζωή του στα χέρια του Πατέρα.

Ο Κύριος εξήγησε ότι στη βασιλεία του Θεού δεν πρόκειται να εισέλθουν όσοι λένε από το πρωί μέχρι το βράδυ: «Κύριε, Κύριε», αλλ' όσοι κάνουν το θέλημα του Πατέρα «του εν ουρανοίς». Ο ίδιος, κατά την αποφασιστική ώρα του πειρασμού στο κήπο της Γεθσημανή, όταν προς στιγμήν αισθάνθηκε φόβο και φρίκη ενώπιον του «ποτηρίου» που επρόκειτο να πιεί την επομένη, είπε προς τον Πατέρα: «Πλην ουχ ως εγώ θέλω, αλλ' ως συ», και με τον τρόπο αυτό μας έδωσε το παράδειγμα της τελείας, της υπερπερισσής υπακοής και εγκαταλείψεως στο θείο θέλημα. Το θέλημα του Θεού μοιάζει με μια ευθεία γραμμή που εκτείνεται από το ένα έως το άλλο άκρο του χώρου μας. Κάθε στιγμή ο καθένας μας βρίσκεται είτε από τη μια είτε από την άλλη πλευρά αυτής της γραμμής, είτε από τη θετική είτε από την αρνητική πλευρά του θείου θελήματος. Μέση λύση, ενδιάμεση κατάσταση, δεν υπάρχει. Δεν είναι δυνατόν να βρίσκομαι με το ένα πόδι από τη μια πλευρά της γραμμής και με το άλλο από την άλλη. Είμαι υποχρεωμένος να έχω σαφή και αναμφισβήτητη θέση. Και η τοποθέτησή μου αυτή καθορίζει όλη τη ζωή μου, προσδιορίζει κάθε στοιχείο της προσωπικότητάς μου. Η σχέση μου προς το θείο θέλημα, αυτή τη στιγμή, στο συγκεκριμένο αυτό τόπο, με δικαιώνει ή με καταδικάζει. Αλλά το να βρίσκομαι από τη σωστή πλευρά της γραμμής, το να θέλω και να αγωνίζομαι για να συμμορφωθώ προς το θέλημα του Πατέρα μου του «εν ουρανοίς», δεν εξαρτάται μόνο από τις δικές μου δυνάμεις. Κατά πρώτο και κύριο λόγο είναι έργο της χάριτος του Θεού, κατά πρώτο και κύριο λόγο οφείλεται

στη θεία ευσπλαχνία και πρωτοβουλία και μόνον έπειτα είναι καρπός των δικών μου αγώνων και προσπαθειών, προϊόν της συνεργασίας μου με τη χάρη του Θεού και Πατέρα.

ΩΣ ΕΝ ΟΥΡΑΝΩ

Ο Κύριος συνεχίζει την προσπάθεια του να μας κάνει όσο το δυνατόν σαφέστερη την έννοια της βασιλείας του Θεού. Μας είπε ότι ως χριστιανοί οφείλουμε να προσευχόμαστε και να εργαζόμαστε για την έλευση της θείας αυτής βασιλείας. Μας εξήγησε ότι, όσον μάς αφορά, η έλευση της θείας βασιλείας συνίσταται στην πλήρη και τελεία συμμόρφωσή μας στο θέλημα του «εν ουρανοίς» Πατέρα μας. Στην επομένη φράση της προσευχής του θα μας εξηγήσει πού πρέπει να γίνεται το θείο αυτό θέλημα. Προτού όμως το κάνει, μάς εξηγεί πώς πρέπει να γίνεται το θείο θέλημα. Το θέλημα του Θεού, μάς λέει, πρέπει να γίνεται «ως εν ουρανώ».

Περί «ουρανού» μιλήσαμε ήδη σε ένα προηγούμενο κεφάλαιο. Εδώ όμως η λέξη δεν αναφέρεται τόσο στον ίδιο τον Θεό, όσο στα μακάρια εκείνα όντα που ζουν πλησίον του Θεού, «υπό την επισκοπήν του θείου Προσώπου», αναφέρεται δηλ. στους Αγγέλους και τους Αγίους του Παραδείσου.

Τα μακάρια αυτά πλάσματα ζουν κατά χάρη με τη ζωή του τριαδικού Θεού και συμμετέχουν, κατά το δικό τους τρόπο, στην αγάπη του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Απολαμβάνουν πλήρως και οριστικώς τη χάρη να αγαπούν και αυτά με την αγάπη του Θεού, να αγαπούν ό,τι αγαπά ο Θεός και όπως το αγαπά ο Θεός.

Αλλ' η φράση «γενηθήτω το θέλημά σου, ως εν ουρανώ...» δεν πρέπει να μας δημιουργήσει εσφαλμένες εντυπώσεις. «Επί της γης» η εκτέλεση του θείου

Θελήματος δεν μπορεί ποτέ να είναι τόσο πλήρης και τέλεια, όσο είναι «εν ουρανών», για τον απλούστατο λόγο ότι η «γη» δεν είναι κατάσταση τέλεια, αιώνια, οριστική, όπως είναι ο ουρανός. Η «γη» είναι πορεία, ο «ουρανός» τέρμα. Η «γη» είναι μία κατάσταση προσωρινή, διαρκώς συμπληρούμενη, συνεχώς βελτιούμενη· ο «ουρανός» είναι τέλος, συμπλήρωση, ολοκλήρωση. Μεταξύ όμως της πραγματοποιήσεως του θείου θελήματος «εν ουρανών» και της πραγματοποιήσεως του «επί της γης» υπάρχει ανταπόκριση και αντιστοιχία. Ο «ουρανός» είναι το πρότυπο της «γης» ή, ακριβέστερα, είναι η συμπλήρωση και η ολοκλήρωση εκείνου που αρχίζει επί της γης. Ας εξετάσουμε λοιπόν από ποιούς εκτελείται και πώς εκτελείται το θέλημα του Θεού «εν ουρανών».

Η σκέψη μας θα στραφεί πρώτα στην Παναγία και υπερευλογημένη μας Δέσποινα, τη Θεοτόκο και αιειάρθενο Μαρία. Η Παναγία συμμορφώθηκε παντού και πάντοτε, κατά τρόπο τέλειο και υποδειγματικό, στο θέλημα του Θεού· για τον λόγο αυτό είναι ο τύπος κάθε χριστιανικής ψυχής, το παράδειγμα που πρέπει και εμείς να ακολουθήσουμε και να μιμηθούμε. Δέχθηκε με ένα ταπεινό «γένοιτο» να συνεργαστεί στο σχέδιο της σωτηρίας του ανθρώπου και του κόσμου που της αποκάλυψε ο Θεός με τον αρχάγγελο Γαβριήλ· αποδέχτηκε με υποταγή και εγκαρτέρηση όλες τις δυσκολίες και τις δοκιμασίες μιας παρθενικής μητρότητας· στάθηκε κοντά στο σταυρό, ενώ ο Υιός της προσέφερε πάνω σ' αυτόν τη σωτήρια θυσία του στον Πατέρα. Κανένα απολύτως κτιστό ον δεν συμμορφώθηκε προς το θέλημα του Θεού όσον η Θεοτόκος. Δι' αυτής και εν αυτή το ανθρώπινο γένος έφθασε στην τελειώσή του και δικαίωσε το λόγο της υπάρξεώς του. Αλλά και τώρα η Παναγία εξακολουθεί να συμμορφώνεται προς το «ρήμα του Κυρίου». Εξακολουθεί να κάνει το θέλημα του Θεού, να εκτελεί την αποστολή που της ανέθεσε ο Υιός και Θεός της από το σταυρό, όταν, δείχνοντας τον Ιωάννη, της είπε: «Ιδού ο υιός σου». Η Παναγία είναι η φιλεύσπλαχνη Μητέρα όλων των ανθρώπων είναι για όλους η πηγή του ελέους και της ζωής, ο θησαυρός της σωτηρίας, η κρήνη της μετάνοιας, η χαρά των δικαίων, το καταφύγιο των αμαρτωλών. Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι η ευλάβεια ενός χριστιανού προς την Παναγία είναι συχνά, αν όχι πάντοτε, το μέτρο της πνευματικής του προόδου.

Αμέσως μετά τη Θεοτόκο έρχονται οι Άγγελοι του Θεού, ασώματα πνεύματα, που δημιουργήθηκαν για να αγαπούν και να υπηρετούν το Θεό. Μία μερίδα του αγγελικού κόσμου επαναστάτησε και αρνήθηκε να κάνει το θέλημα του Θεού.

Αυτή είναι η μόνη στιγμή που το θείο θέλημα δεν πραγματοποιήθηκε «εν ουρανών». Οι κακοί αυτοί άγγελοι, που απομακρύνθηκαν με τη Ιδία θέλησή τους από το Θεό, έγιναν οι δυνάμεις του κακού. Για τους πονηρούς αγγέλους θα μιλήσουμε

αργότερα. Τους αναφέρουμε όμως εδώ, επειδή η ανταρσία τους υπήρξε η αιτία να σταθεροποιηθούν οριστικά οι πιστοί και αγαθοί Άγγελοι στην υπακοή και την υπηρεσία του Θεού.

Οι στρατιές των πιστών Αγγέλων χρησιμεύουν στο Θεό ως άορατοι διάκονοι. Εκτελούν τα προστάγματά του και διακονούν αδιάκοπα ενώπιον του θρόνου της δόξας του. Σ' αυτούς ο Κύριος του ουρανού και της γης αναθέτει μαζί με όλα τα άλλα και τη συντήρηση του κόσμου, τη διατήρηση της τάξεως και της αρμονίας που επικρατούν σ' αυτόν, σε αυτούς επίσης αναθέτει τη προστασία, τη φύλαξη και την καθοδήγηση των ανθρώπων.

Πλην των Αγγέλων, υπάρχουν «εν ουρανών» και οι ψυχές όλων εκείνων των σωσμένων και δοξασμένων ανθρώπων, τους οποίους ονομάζουμε Αγίους. Αυτοί είναι οι Πατριάρχες, οι Προφήτες, οι Δίκαιοι της Παλαιάς Διαθήκης, οι Απόστολοι και οι Μαθητές του Σωτήρος, οι Μάρτυρες, οι Ομολογητές, οι Παρθένοι, όλοι όσοι τιμούνται από την Εκκλησία. Μαζί όμως με τους γνωστούς και τιμώμενους από την Εκκλησία Αγίους υπάρχει ένα αναρίθμητο πλήθος Αγίων που παραμένουν σε μάς άγνωστοι. Είναι όλοι εκείνοι οι οποίοι, αφού αγωνίσθηκαν τον αγώνα τον καλό στη γη, εισήλθαν μετά το θάνατό τους στην κατάπαυση και τη δόξα του Κυρίου. Όταν θα έλθει η ώρα της αναστάσεως των νεκρών, όλες αυτές οι ψυχές θα συνενωθούν και πάλι με τα σώματά τους, τα οποία αυτή τη φορά θα είναι μεταμορφωμένα, ένδοξα, «πνευματικά». Οι Άγιοι και οι Δίκαιοι έκαναν το θέλημα του Θεού στη γη και γι' αυτό το λόγο αναπαύονται τώρα στον ουρανό. Αλλ' αυτό δεν σημαίνει ότι έπαυσαν να κάνουν το θείο θέλημα. Συνεχίζουν το ιερό αυτό έργο ευρισκόμενου πλησίον του Θεού, αγρυπνώντας και πρεσβεύοντας αδιαλείπτως για μάς. Και αυτό μας δίνει την τόλμη να τιμούμε τη μνήμη τους, να προσκυνούμε τις εικόνες τους, να καταφεύγουμε στις πρεσβείες και τη μεσιτεία τους, να εμπιστευόμαστε τον εαυτόν μας και τις πνευματικές ή υλικές ανάγκες μας στην αγάπη τους και στη δύναμη της προσευχής τους.

Ο «ουρανός» και η «γη» δεν χωρίζονται. Μεταξύ τους υπάρχει μία αδιάκοπη κοινωνία χάριτος και προσευχής. Δεν πρέπει ποτέ να λησμονήσουμε ότι ο μόνος μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων είναι ο Ιησούς Χριστός. Αυτός μόνος πρεσβεύει και «εντυγχάνει» κατά τρόπο τέλει για μάς. Οι πρεσβείες και οι μεσιτείες των άλλων, της Θεοτόκου, των Αγγέλων, των Αγίων, έχουν αξία και αποτελεσματικότητα μόνο και μόνο γιατί αποτελούν μέρος της τέλει μεσιτείας του Σωτήρος Χριστού. Εάν λησμονήσουμε τη βασική αυτή αλήθεια, υπάρχει κίνδυνος να καταντήσει η ευλάβειά μας προς τους Αγίους μία μορφή ειδωλολατρίας και δεισιδαιμονίας. Αλλ' ο φόβος ενός τέτοιου κινδύνου δεν πρέπει να μας κάνει να παραβλέψουμε μια άλλη αλήθεια, εξίσου βασική, ότι οι Άγιοι του

ουρανού δεν σχηματίζουν ένα αδιαπέραστο τείχος, που μας εμποδίζει να δούμε το Πρόσωπο του Θεού, αλλ' αντιθέτως μοιάζουν με τις αναρίθμητες όψεις ενός διαφανέστατου κρυστάλλου, διά του οποίου φθάνει μέχρι της γης το φώς και η λάμψη της δόξας του ουρανού. Για τον χριστιανό κάθε Άγιος πρέπει να είναι μία ανταύγεια του προσώπου του Χριστού, μια όψη της μορφής του Χριστού, ένας τόπος συναντήσεως με το Χριστό.

Ας ζήσουμε λοιπόν «επί της γης» ευρισκόμενοι σε στενή και συνεχή σχέση με τον «ουρανό», με την υπερευλογημένη Μητέρα του Σωτήρος και Θεού, με τους Αγγέλους, με τους Αγίους. Αυτοί μάς δείχνουν το τέρμα της πορείας μας, την ένδοξη κατάσταση στην οποία μπορούμε και οφείλουμε να φθάσουμε μετά τη δοκιμασία μας στη γη. Εάν κατά την ώρα του θανάτου μας δεν βρεθούμε οικειοθελώς χωρισμένοι από το Χριστό, θα λάβουμε και εμείς τον κλήρο μας μετά των Αγίων, θα εισέλθουμε και εμείς στον «ουρανό». Εάν έχουμε κάνει το θέλημα τού Θεού «επί της γης», θα συνεχίσουμε να το κάνουμε και «εν ουρανών». Αν και είμαστε ατελείς, ας αρχίσουμε να είμαστε εδώ κάτω ό,τι, με τη χάρη του Θεού, μπορούμε να γίνουμε, κατά τρόπο τέλειο, «εν ούρανών».

(Αρχιμ. Λεβ Ζιλλέ, «Πατερ ημών-εισαγωγή στην χριστιανική πίστη και ζωή», εκδ. «Ζωή», σ.33-45)

<http://bit.ly/131hEHn>